

IN DEN OUDEN TIJD

Dan hebben wij het toch veel gemakkelijker. Wij gaan maar zitten in een goed-verwarmde, gemakkelijk ingerichte coupé en, snel, worden we van de eene plaats naar de andere gebracht. Zelfs kunnen we, als we eens héél dringend en héél spoedig in Londen of Parijs of een andere wereldstad moeten zijn, al per vliegtuig.

Wat steekt dáárbij het reizen in den ouden tijd af. De oude postkoets, een rammelkast van een diligence en zelfs een uitstekend-onderhouden „eigen” rijtuig, kunnen niet opwegen tegen wat onze tijd ons aanbiedt.

En dan... wat duurde zoo'n reis vroeger lang, vooral in den winter, als het ging door de sneeuw en langs een landweg. Dan mochten er al vier paarden voor de koets gespannen zijn, de reizigers zagen toch met smachtend verlangen uit naar het einde van de reis. Daar binnen was het per slot van rekening verre van aangenaam. De koude wind blies door de reten, de stoof werd langzamerhand koud en het schudden en schokken werd op den langen duur vrij vervelend.

Wij hebben, in ónzen tijd, dan toch wel heel wat voorrechten. Zeker, en tòch, zouden wij niet iets missen, iets, dat ons soms met heimwee terug doet verlangen naar den ouden tijd?

Misschien hebben wij, menschen van de twintigste eeuw, wel een tekort aan poëzie.

Van zoo'n oude koets gaat toch een bekoring uit; zoo'n reis in den ouden tijd had, ja, wel haar eigenaardige bezwaren, maar bracht toch ook steeds weer verrassingen mee: een niet vermoed oponthoud, een ontmoeting op de landstraat, een avontuur in een logement.

Denk maar eens aan de diligences en postkoetsen van Dickens. *Die* wist er de poëzie van. En *die* wist je, in je jonge jaren, te doen hunkeren naar de reisavonturen van toen.

Nu is alles precies afgepast; je weet op de minuut af, wanneer je trein zal aankomen en, als die te laat is, dan is het eenigst gevolg een vervelend oponthoud aan een stationnetje.

Wij zouden den ouden tijd niet meer terug willen, maar *iets* er van toch wel. De gezelligheid van vroeger, de poëzie van vroeger, de romantiek van vroeger.

Wij zijn, het is niet tegen te spreken, wel heel erg knap geworden.

Wij lezen psychologische romans of 't maar zoo niets was en we kunnen de ziel van een mensch zóó uit elkaar plukken, dat er geen verborgen plekje meer in over blijft.

We zien met een tikje medelijden neer op de menschen van vroeger, die zoo dom waren. Met zoo'n

echt romantiekerig boek wisten ze uren door te brengen.

Ja, zóó doen wij. En wij vergeten, dat ook de vroegere tijd veel had, wat wij nu missen. Daar was nog *geloof* in de poëzie. Daar was nog een *aanvaarden* van de romantiek.

O, ik weet het wel, dat was niet alles goud, wat blonk. Alles van toen zouden we niet terug willen hebben. Maar soms, plotseling, voel ik het heimwee naar den ouden tijd. Dan ga ik voor mijn boekenkast staan en dan neem ik er een boek van Dickens uit, of, o schrik, van Fritz Reuter, en lees hier en daar een paar bladzijden en geniet.

Ik stel mij voor, dat ik met zoo'n oolijken Dickens-reiziger uren in een postkoets zit en trappel van de kou en brom op den koetsier, die niet voortmaakt. En dan, ineens, rijden we een paar muzikanten voorbij, arme kerels, die niet weten hoe ze voor den nacht aan een slaappleats zullen komen. Misschien is er nog een plaatsje voor hen en dan laat ik ze meerijden en ze vertellen mij van hun wonderlijke ontmoetingen en ik doe, of ik er alles van geloof.

En dan, ineens, de straten van een oud, stil stadje en, werkelijk, we *zijn* er. En er staan wat menschen, als ik uitstap en ze probeeren gewaar te worden, waar ik vandaan kom. En dan, de deur van het logement gaat open en een Dickens-herbergier komt ons op den drempel tegen en in een minimum van tijd zit ik bij een helder knappend vuur en ik verheug mij al op het veerenbed, waarin ik zoo straks zal slapen, zóó, heelemaal weg in de kussens.

Zie, dan schrik ik op uit mijn lectuur en ik merk, dat het donker begint te worden en dat mijn oogen mij van 't lezen pijn doen. Dan knip ik het electrisch licht aan en, o contrast, dan moet ik een werk over de nieuwe litteratuur doorworstelen.

En, ja, ja, dan vind ik toch ook even, dat we razend knap zijn geworden en dat die ouwe lui er toch eigenlijk niet veel van wisten.

Maar... maar, 't is mij, of ik Dickens ietwat medelijdend zie glimlachen en Reuter maakt zich gereed om mij een grap te vertellen van oom Bräsig en, gerust, hij krijgt mij wéér zoo ver, dat ik luister. Ik geloof niet alles, maar hij vertelt zóó smakelijk, en zóó overtuigend, dat ik eindig, met mij geheel gewonnen te geven.

De oude tijd en... de nieuwe, waarin wij, nieuwe menschen, leven.

Welk een contrast.

En, ja, ik ben er wel van overtuigd, dat wij in onzen tijd bijzondere voorrechten hebben, maar... aan dien ouden tijd hangt soms toch nog mijn hart. En die oude boeken... ik wil er tòch geen afstand van doen.

K.

IN DEN OUDEN TIJD.

Naar een schilderij.